

PAS herstelprojecten (LULUCF)	10.000.000
<i>Klimaatmitigatie niet-ETS industrie</i>	
Demonstratieproject Varende warmte: transport van warmte voor verwarming van niet-ETS gebouwen	2.335.000
Bijkomende middelen voor doorstroming van onderzoeksresultaten naar de praktijk en vertaling van onderzoeksresultaten voor toepassing in de niet-ETS industriesectoren: cofinanciering van 20% op de bestaande Moonshotfinanciering van VLAIO	2.335.000
<i>Transport en mobiliteit</i>	
Bijkomende investeringen in laadinfrastructuur	7.400.000
<i>Klimaatmitigatie in de afvalsector en via circulaire economie</i>	
Ondersteuning van acties onder het Actieplan Voedselverlies 2021-2025	500.000
<i>Klimaatplan Vlaamse overheid</i>	
Actieplan Mobiliteit en Actieplan Gebouwen van de Vlaamse overheid	3.000.000
Totaal	169.592.000

De maatregelen die bijdragen aan de Vlaamse Klimaatdoelstellingen zullen verder worden uitgewerkt met ramingen van kosten en impact. Op basis van hun overheidskostenefficiëntie en terugverdientijd zal het maximale cofinancieringspercentage uit het VKF en hieruit volgend de eigen minimale middeleninzet van de ontvangende entiteiten worden bepaald.

A. CONTEXT EN BESCHIKBARE MIDDELEN IN 2022

In 2012 besliste de Vlaamse Regering het Vlaams Klimaatfonds (VKF) op te richten in de vorm van een organiek begrotingsfonds (decretaal basis in artikel 14 van het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012).

Het VKF wordt gevoed met de veilingopbrengsten uit het EU ETS die naar Vlaanderen vloeien. Deze middelen kunnen worden aangewend voor het voeren van Vlaams klimaatbeleid, het betalen van compensaties voor indirecte emissiekosten, bijdragen aan internationale klimaatfinanciering en de aankoop van flexibiliteit voor het realiseren van de broeikasgasreductiedoelstellingen.

Sinds 1 januari 2021 zijn er geen effectieve ontvangsten meer te verwachten van de veilingopbrengsten emissierechten in het Vlaams Klimaatfonds. Deze worden vastgehouden op de rijksrekening tot er een samenwerkingsovereenkomst is tussen de regio's en er opnieuw ontvangsten zullen komen in het Vlaams Klimaatfonds. Om het klimaatbeleid te kunnen verderzetten, wordt de vrije beleidsruimte voor 2022 voorzien op het nieuwe provisie artikel QE0-IQHE2IB-PR dat geprefinancierd wordt vanuit de algemene middelen. Dit zal in latere fase, wanneer er terug effectieve ontvangsten in het Vlaams Klimaatfonds vloeien, via desaffectatie terug ten gunste komen aan de algemene middelen.

Na de aftrek van de reeds besliste uitgaven bedraagt de beschikbare beleidsruimte in 2022 voor het nemen van nieuwe maatregelen met middelen uit het VKF 169,812 miljoen euro.

Deze beschikbare middelen zullen worden aangewend voor bijdragen aan internationale klimaatfinanciering en voor het uitvoeren van nieuwe maatregelen die bijdragen aan de Vlaamse

////////////////////////////////////

klimaatdoelstellingen. Eventuele aankopen van flexibiliteit voor het realiseren van de Vlaamse broeikasgasreductiedoelstelling 2013-2020 zullen vanuit de algemene middelen worden gefinancierd.

Internationale klimaatfinanciering

In de periode 2016-2020 heeft Vlaanderen zich in het kader van de intra-Belgische lastenverdeling inzake de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen geëngageerd om jaarlijks 14,5 miljoen euro bij te dragen aan internationale klimaatfinanciering. Momenteel is er nog geen akkoord over een lastenverdeling voor de periode na 2020. In afwachting van een dergelijk intra-Belgisch akkoord zal Vlaanderen het engagement van een jaarlijkse bijdrage van 14,5 miljoen euro verderzetten in 2022.

Voor internationale klimaatfinanciering voorzien we in 2022 vanuit het Vlaams Klimaatfonds 7,25 miljoen euro en zetten deze middelen bij voorkeur in voor projecten waar Vlaamse ondernemingen in participeren, zoals bepaald in het Vlaamse Regeerakkoord (2019-2024).

Het resterende bedrag in het VKF van 162,562 miljoen euro is beschikbaar voor nieuwe maatregelen die bijdragen aan de Vlaamse klimaatdoelstellingen.

B. NIEUWE MAATREGELLEN DIE BIJDRAGEN AAN DE VLAAMSE KLIMAATDOELSTELLINGEN

Principes Visienota

Bij de financiering van nieuwe maatregelen gelden de principes uit de visienota (VR 2021 2910 DOC.1220/1BIS) waarmee de berekening werd herzien van de cofinanciering in functie van de overheidskostenefficiëntie voor allocatie van middelen uit het Vlaams Klimaatfonds voor Vlaamse mitigatiemaatregelen. Dit nieuwe bestedingskader vervangt het oude bestedingskader (visienota VR 2020 1109 DOC.0985/1BIS), dat nog van toepassing blijft op de maatregelen die aan de Vlaamse Regering werden meegedeeld op 18 december 2020. Het bestedingskader hanteert de volgende principes:

- (1) Enkel maatregelen die gericht zijn op emissiereducties in de sectoren die niet worden gevat door het Europees Systeem van Verhandelbare Emissierechten (EU ETS) zullen uit het VKF worden gefinancierd. Het is immers enkel voor deze niet-ETS sectoren – de gebouwen, transport, landbouw, afval en een klein deel van de industrie – en de LULUCF-sectoren dat de Vlaamse overheid rechtstreeks verantwoordelijk is en de financiële gevolgen moet dragen van eventuele tekorten.
- (2) Principe van cofinanciering: dit betekent dat de steun vanuit de overheid voor broeikasgasreductiemaatregelen niet integraal gefinancierd kan worden vanuit het Vlaams Klimaatfonds, maar gedeeltelijk ook met andere Vlaamse of lokale overheidsmiddelen gefinancierd moet worden.
- (3) Maatregelen met een hoge overheidskostenefficiëntie kunnen een hogere cofinanciering uit het VKF ontvangen.

Nieuwe maatregelen die bijdragen aan het realiseren van de Vlaamse klimaatdoelstellingen

Energetische maatregelen in de gebouwensector

VMSW: energiesubsidies sociaal wonen: 18.100.000 euro

Het is de bedoeling het budget voor de bestaande VKF-subsidies voor energiezuinigheid te versterken en het toepassingsgebied uit te breiden voor bv.

- de meerkosten verbonden aan investeringen met het oog op de transitie naar fossielvrije verwarming in het algemeen en ook meer specifiek in het kader van geen

////////////////////////////////////

aardgasaansluitingen bij grote verkavelingen, grote groepswoningbouwprojecten en grote appartementsgebouwen;

- meer differentiatie in de VKF-subsidies in te voeren in functie van het bereikte EPC na een grondige renovatie;
- het opvangen van de afschaffing van energieprijzen voor SHM's;
- een oproep voor experimentele proefprojecten rond energie binnen sociale woningbouw, zo plannen we o.a. een experimentenoproep rond snelle renovatie en isolatie, waarbinnen regelluwt mogelijk is.

Klimaatmaatregelen VIPA: 21.320.000 euro

VIPA en het Vlaams EnergieBedrijf (VEB) bundelen hun krachten om voorzieningen in de welzijns- en zorgsector energie-efficiënter te maken. VIPA voorziet een gratis energiescan op maat. Ervaren energiespecialisten bekijken daarbij hoe gebouwen energie-efficiënter kunnen worden. De energiescan is volledig gratis voor voorzieningen die alle maatregelen uitvoeren die zichzelf binnen de vijf jaar terugverdienen.

De maatregelen met een terugverdientijd van minder dan vijf jaar moeten organisaties zelf uitvoeren. Voor maatregelen die een langere terugverdientijd hebben, kunnen voorzieningen subsidie krijgen. Met de subsidies willen we ervoor zorgen dat voorzieningen ook maatregelen treffen met een grotere CO2-impact, maar met een langere terugverdientijd. Door subsidies zouden voorzieningen deze 'dure' maatregelen in het beste geval ook op vijf jaar terugverdiend hebben, wat het financieel aantrekkelijk maakt. Bij de verdeling van de subsidies focussen we op maximale CO2-reductie.

We maken het voorzieningen zo gemakkelijk mogelijk. Ze kunnen gebruik maken van raamcontracten via het VEB aan scherpe prijzen, wat het ook administratief eenvoudig maakt om een uitvoerder/aannemer voor de investeringsmaatregelen te selecteren. Voorzieningen kunnen ook energieprestatiecontracten (EPC) afsluiten, wat betekent dat een externe partner de maatregelen uitvoert in ruil voor een deel van de winst. Daarvoor kunnen ze ook een premie krijgen via VIPA (premie voor facilitatiecontract). De aanvragen voor investeringsubsidies verlopen via het Terra-platform.

Ondersteuning van grootschalige renovatieprojecten volgens het ESCO-model in de sector Welzijn, Zorg en Gezondheid: 7.500.000 euro

Binnen de zorgsector is er een grote uitdaging voor de financiering van grootschalige renovatiewerken die een sterke CO2-reductie en energiebesparing beogen. Diepgaande renovaties volgens het ESCO-model met een energieprestatiecontract kunnen een katalysator zijn voor de verduurzaming van het patrimonium en de financieringsuitdaging voor een deel het hoofd bieden. Uit ervaringen wordt ingeschat dat een upfront subsidie van 30% van de investeringskosten in een ESCO-model voldoende kan zijn om tot een rendabele business case te komen voor een diepgaande renovatie. Deze upfront subsidie van 30% van de investeringskost kan gefinancierd worden met VKF-middelen, aangevuld met cofinanciering van VIPA. Deze maatregel vormt een aanvulling op het subsidiesysteem dat beschreven wordt onder 'Klimaatmaatregelen VIPA'.

Warmtepomppremies: 2.000.000 euro

De Vlaamse Regering nam op 5 november 2021 extra maatregelen bovenop het reeds bestaande Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 om de klimaatverandering tegen te gaan. Specifiek voor lucht/water- en hybride warmtepompen geplaatst in bestaande residentiële en andere gebouwen, wordt in dit kader een substantiële verhoging van het premiebedrag doorgevoerd om de vraag naar fossiele brandstoffen voor verwarming in Vlaamse gebouwen te verminderen. Het premiebedrag voor de laagste inkomens, doelgroep 3, inclusief verhuurders via SVK, wordt daarnaast voor alle types warmtepompen verhoogd. Het VKF zal 2 miljoen euro ter beschikking stellen als cofinanciering voor de vergoeding van de warmtepomppremies door Fluvius uitbetaald binnen de Mijn Verbouwpremie.

ambitieniveau ondertekenen vanaf 2022. Hierover worden de gesprekken met VVSG (Netwerk Klimaat) opgestart in januari 2022. Voorgestelde acties:

- Een hogere broeikasgasreductiedoelstelling voor de eigen gebouwen, technische infrastructuur en eigen mobiliteit: 55% CO₂-reductie in 2030 t.o.v. 2015 en een primaire energiebesparing realiseren van 3% per jaar vanaf 2023.
- Een hoger aantal (semi-)publieke laadequivalenten tegen 2030, nl. 100.000, wat neerkomt op 1,5 (semi-) publieke laadequivalenten per 100 inwoners bovenop de voorziene (ultra-) snellaadinfrastructuur langs de autosnelwegen. Hierdoor geraken we op koers voor 1 miljoen elektrische wagens tegen 2030.

Klimaatmitigatie in de landbouw en bodemkoolstofopslag

Broeikasgasreductie in de landbouw stimuleren: 13.000.000 euro

- VLIF (investeringssteun, innovatie-oproepen, uitbreiding lijst niet-productieve investeringen): 10 miljoen euro.
- Reductie van niet-energetische emissies in de veeteelt: voedermaatregel die zal worden uitgewerkt via een pre-ecoregeling voor 2022, nadien wordt deze maatregel binnen het kader van het nieuwe GLB geïmplementeerd: 2 miljoen euro.
- Onderzoek, kennisopbouw, data-ontwikkeling, tools: 1 miljoen euro.

Projectoproep aanplant houtkanten: 900.000 euro

Organisatie van een projectoproep naar lokale besturen (gemeenten, provincies) om houtkanten aan te planten langs gemeentelijke en provinciale wegen. Houtkanten dragen door koolstofopslag direct bij tot LULUCF. Ze hebben ook meerwaarde voor landschap en biodiversiteit. Doel is om met deze oproep 100 km houtkanten aan te planten.

PAS herstelprojecten (LULUCF): 10.000.000 euro

In het kader van PAS is er, naast de brongerichte stikstofbeperkende maatregelen, ook nood aan natuurherstel- of saneringsmaatregelen om het bereiken van een gunstige staat van instandhouding mogelijk te maken. Zo wordt er onder meer gewerkt aan het herstel van wetlands en moerassen. Vooral het behoud, herstel en tegengaan van verdroging van veengebieden als grootste natuurlijke koolstofopslagplaatsen is ook van cruciaal belang in de strijd tegen de klimaatverandering in Vlaanderen. Om de bijdrage van veenbodems aan de klimaatopwarming te verminderen, moet ingezet worden op een aangepast landgebruik dat deze veenlichamen nat houdt of opnieuw vernat zodat koolstof vastgehouden blijft.

- Vlaggenschipproject Kleine Nete: Via de voorziene bijkomende middelen Vlaams Klimaatfonds zal binnen het Blue Deal-vlaggenschipproject ingezet worden op het herstel- en de ontwikkeling van de natte natuurkernen en veengebieden in de vallei van de Kleine Nete zoals voorzien binnen de Europese Natuurdoelen (150 ha Witte, Zwarte en Desselse Nete, 300 ha De Zegge-Mosselgoren, 150 ha Olens Broek, 150 ha Graafweide-Schupleer, 300 ha Benedenloop Kleine Nete).
- Vlaggenschipproject Zwarte Beek: Via de voorziene bijkomende middelen Vlaams Klimaatfonds zal binnen het Blue Deal-vlaggenschipproject ingezet worden op het natuur- en laagveenherstel in het bron- en infiltratiegebied van de Zwarte Beek. De middelen zullen ingezet worden in lijn met de BBT Omgeving, waarbij concrete doelen voor dit gebied werden opgenomen, onder meer de focus op de realisatie van prioritaire IHD-doelen en de realisatie van prioritaire Europese natuurdoelen in de Vallei van de Zwarte Beek.

////////////////////////////////////

Klimaatmitigatie niet-ETS industrie

Demonstratieproject Varende warmte: transport van warmte voor verwarming van niet-ETS gebouwen: 2.335.000 euro

Het project Varende warmte is een demonstratieproject dat tot doel heeft om restwarmte per schip te vervoeren naar het Gentse stadsnet van Luminus voor de verwarming van gebouwen, waaronder ook de verwarming van residentiële gebouwen. Er wordt een totale subsidie van 6 miljoen euro vooropgesteld: 2.335.000 euro cofinanciering vanuit het Vlaams Klimaatfonds, aangevuld met een bijdrage van VLAIO.

Het project heeft tot doel het transport van warmte per schip op punt te stellen, en op die manier een complementaire aanpak ten opzichte van het transport van warmte per pijpleiding te ontwikkelen.

Bijkomende middelen voor doorstroming van onderzoeksresultaten naar de praktijk en vertaling van onderzoeksresultaten voor toepassing in de niet-ETS industriesectoren: cofinanciering van 20% op de bestaande Moonshotfinanciering vanuit VLAIO: 2.335.000 euro

Het Vlaamse Moonshotprogramma is een toekomstgericht industrieel innovatieprogramma, opgestart door de Vlaamse overheid in 2019. Binnen het initiatief werken Vlaamse kenniscentra, overheid en industrie samen aan doorbraaktechnologieën die vanaf 2040 moeten zorgen voor nieuwe klimaatvriendelijke producten en processen. Om deze doorbraaktechnologieën mogelijk te maken, investeert de Vlaamse overheid tussen 2020 en 2040 jaarlijks 20 miljoen euro in het Moonshot-initiatief. Vanuit het Vlaams Klimaatfonds wordt 2.335.000 euro cofinanciering op de bestaande financiering van het Moonshot-programma voorzien, met als doel om de onderzoeksresultaten beter te laten doorstromen naar de industrie, en in het bijzonder de onderzoeksresultaten ook te vertalen naar de context van ondernemingen in de niet-ETS industrie.

Transport en mobiliteit

Bijkomende investeringen in laadinfrastructuur: 7.400.000 euro

We investeren bijkomend in laadinfrastructuur, met een focus op ultrasnelladers en laadinfrastructuur voor zwaar vervoer en nichesectoren.

Om de beoogde emissiereductiedoelstellingen van de Vlaamse regering te behalen, is het essentieel dat de transportsector, die verantwoordelijk is voor 36% van de Vlaamse niet-ETS uitstoot, ook haar emissies zal reduceren. Eveneens is in de bijkomende klimaatmaatregelen die de Vlaamse regering op 5 november 2021 heeft genomen, opgenomen dat we vanaf 2029 fossiele brandstofwagens zullen uitfaseren. Voorlopig zal deze omschakeling naar zero-emissie, vooral elektrisch zijn. Daarom werd in de bijkomende klimaatmaatregelen ook opgenomen dat er tegen 2030 100.000 laadequivalenten moeten staan in Vlaanderen.

Laadinfrastructuur is m.a.w. een noodzakelijke voorwaarde voor een snelle transitie naar emissievrij vervoer en daarmee het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Daarnaast is voldoende laadinfrastructuur essentieel om de burger het nodige vertrouwen te geven dat deze altijd snel en nabij kan laden, wat een extra stimulans zal zijn om over te stappen naar zero-emissie. Om een gebiedsdekkend netwerk van laadinfrastructuur te garanderen zijn er middelen nodig om te investeren in deze infrastructuur, zeker wat betreft ultrasnelladers en laadinfrastructuur voor zwaar vervoer en nichesectoren.

Klimaatmitigatie in de afvalsector en via circulaire economie

Ondersteuning van acties onder het Actieplan Voedselverlies 2021-2025: 500.000 euro

Subsidies voor de installatie van een voorvergistings met nacompostering bij Vlaamse composteringinstallaties voor GFT-afval: als we meer gft-afval selectief gaan inzamelen, dan hebben we nood aan het uitbreiden van onze capaciteit inzake compostering en vergisting om al het afval op een zo hoogwaardig mogelijke manier te verwerken. Het stimuleren van deze bijkomende investeringen is expliciet opgenomen in de beleidsnota Omgeving.

////////////////////////////////////

Klimaatplan Vlaamse overheid

Actieplan Mobiliteit en Actieplan Gebouwen van de Vlaamse overheid: 3.000.000 euro

- bij Het Facilitair Bedrijf (HFB) voor Mobiliteit: investeringen in een groenere mobiliteit binnen de Vlaamse overheid, in hoofdzaak laadinfrastructuur: 1 miljoen euro.
- bij Het Facilitair Bedrijf (HFB) voor Vastgoed: investeringen in energetische maatregelen in het vastgoed van de Vlaamse overheid: 2 miljoen euro.

Volgende stappen

In de loop van 2022 dient elke minister voor deze aangekondigde maatregelen een gedetailleerde aanvraag in voor cofinanciering vanuit het VKF, conform de procedure beschreven in de visienota van 29 oktober 2021. Hierbij zorgt elke minister:

- voor de raming van het niet-ETS of LULUCF BKG-reductiepotentieel, raming van de investeringskosten (met onderscheid Vlaamse of lokale overheid – derde betrokken partijen) en raming van de jaarlijkse kosten en jaarlijkse opbrengsten/besparingen. Het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap stelt hiertoe een sjabloon ter beschikking, aangepast aan het nieuwe bestedingskader;
- voor agendering op de Vlaamse regering van de geselecteerde maatregelen;
- dat de geselecteerde maatregelen in lijn zijn met de geldende staatssteunregels.

De herverdelingen voor de klimaatmaatregelen kunnen gebeuren tesamen met het regeringsdossier, gecoördineerd in het najaar door het VEKA of bij begrotingsaanpassing. Daar de middelen niet decentraal zullen worden geruiterd, zal enkel herverdeeld worden wat kan worden aangerekend in 2022.

Op basis van de geraamde overheidskostenefficiëntie en de terugverdiertijd zal het maximale cofinancieringspercentage worden bepaald conform de regels van de visienota van 29 oktober 2021. Het resterende bedrag van de overheidskosten van deze klimaatmaatregelen zal door de entiteiten zelf moeten worden gefinancierd. Deze financiering kan bestaan uit middelen van de eigen entiteitsbegroting of andere begrotingsposten van de Vlaamse of lokale overheid.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

